

ضرب المثلهای عدد هفت

سید مصطفی علوی

علوی، مصطفی، ۱۳۴۰ -

ضرب المثل‌های عدد هفت / مؤلف مصطفی علوی.

تهران: دانشیاران ایران، ۱۳۸۵.

موضوع: ضرب المثل‌های فارسی، هفت (عدد) - فرهنگ عامه
۵۰ ص. ۶۹۴-۹۱۳۵۷-۲-۴ شابک

فهرست‌نویسی بر اساس اطلاعات فیبا

۸ ع ۲ ف ۶۵۱۹ PN

۳۹۸/۹۱۴

۸۵-۳۴۳۵۴ م

شماره کتابخانه ملی

انتشارات دانشیاران ایران

نام کتاب: ضرب المثل‌های عدد هفت

مؤلف: سید مصطفی علوی

نوبت چاپ: اول ۱۳۸۵

تیراژ: ۵۰۰۰

قیمت: ۶۰۰ تومان

مركز پخش: تهران، میدان انقلاب، خیابان کارگر جنوبی، خیابان

شهدای ژاندارمری، پاساژ کوثر پلاک ۱.

تلفن: ۰۹۱۲۱۳۸۳۷۱۸ - ۶۶۹۷۱۹۷۳-۵

فهرست

۸	 پیشگفتار
۱۱	 هفت روز زندگی
۱۲	 آب را زیر هفت
۱۲	 آدم تبیل و
۱۲	 هفت و هشت
۱۳	 آدم طمع کار، هفت
۱۳	 هفت نفر در آینه
۱۴	 آقا فرموده، هفت انداز
۱۴	 هفته بازار
۱۵	 آفتابه لگن، هفت دست
۱۵	 از اژدهای هفت سر مترس
۱۶	 اگر هفت دختر کور
۱۶	 الّا کریم، هفت نفریم
۱۷	 برای هفت پشتم بس است
۱۷	 بلبل، هفت بچه می گزارد
۱۸	 بعد از هفت کره
۱۹	 به هفت آب شستن
۱۹	 جواب هفت پهلو
۱۹	 هفت ماه بودن
۲۰	 حرف را باید هفت بار
۲۰	 خانه‌ی شوهر، هفت خمره
۲۱	 در هفت آسمان
۲۱	 دست به دنیک
۲۲	 دستم را به هفت دریای
۲۳	 هفت کچلان
۲۴	 روز بهار، هفت بار ناهارا

۲۴	هفت گری کردن.....
۲۴	روز هفتم آدینه بود.....
۲۵	زین قصه، هفت گنبد.....
۲۵	سرکه‌ی هفت ساله.....
۲۶	سگ، هفت جان دارد.....
۲۶	سگ به هفت دریا.....
۲۷	شی هفت بالین.....
۲۸	شب هفت.....
۲۸	گره هفت بار.....
۲۹	فلک چون یکی هفت.....
۲۹	کار هفت ملا کردن.....
۳۰	کجا بودی.....
۳۰	گره هفت جان دارد.....
۳۱	گلیم و هفت درویش.....
۳۱	قزوینی هفت دبه را.....
۳۲	مثل سرکه‌ی هفت ساله.....
۳۲	هفت نکیه می‌روی؟.....
۳۲	هفت جذ.....
۳۳	مثل سگ.....
۳۳	هفت پشت.....
۳۴	هفت بیجار.....
۳۵	هفت پشت کسی را.....
۳۵	هفت تا کفن پوسانده.....
۳۶	هفت خان رستم.....
۳۸	هفت خانه به.....
۳۸	هفت حاج.....

۲۸	هفت دریا سیو
۳۹	هفت روزه مرتضی علی (ع)
۳۹	هفت خط روزگار
۴۰	هفت سال کله پاچه
۴۰	هفت قرآن در میان
۴۰	هلیله و ملیله
۴۱	هفت کسی گرو
۴۱	هفت شهر عشق
۴۲	هفت قلم بزرگ کردن
۴۲	هر هفت کردن
۴۳	هفت کوه در میان
۴۴	هفت پادشاه را در
۴۴	هفت خم خسروی
۴۵	هفتک و سینک
۴۵	هفت وصله‌ی لوطی گری
۴۶	هفت و نه کردن
۴۷	هفت مادر شمر
۴۷	یک قطره و
۴۸	کتابنامه

پیشگفتار:

برای نوشتن از ایران و فرهنگ ایرانی و تاریخ ایران کلی سوزهای زیبا و پراز گفتنی داریم که باید درست و دقیق به آنها نگریست و از آنها سخن گفت. جوانان به غیر از عده‌ای محدود به دلیل واقع شدن در عصر ارتباطات و فناوری اطلاعات و هجوم علوم عیدیه‌ی جدید و نیز حجم‌های بی‌درو پیکر فرهنگی و غیر فرهنگی از بسیاری از مسائل و افتخارات خود و میهنشان بی‌خبر و بدور مانده‌اند که باید تلاش و کوشش تازه‌ای کرد تا مجدداً آن افتخارات و دانستنی‌ها و داشتن‌ها را هم به ایشان (جوانان) و هم به سایر هموطنان عزیز و بویژه فرهنگ دوستان گرامی شناساند تا پایداری و مانایی و استواری فرهنگ و تاریخ را در ذهن و روان نسل جوانمان شاهد باشیم.

از جمله مسائل مهمی که قدری مجهول و مغفول مانده است یکی ضرب المثل شناسی و بویژه ضرب المثل‌دانی است. با کمال تأسف باید اذعان نمود که امروزه کمتر جوانی را می‌توان مسلط و مجهز به چنین سلاح فرهنگ پروری دید و دیده شده که عده‌ای از جوانان و حتی دانشجویان بعضی از ضرب المثل‌های فارسی و حتی محلی خود را به درستی نمی‌توانند از رو بخوانند چه رسد به نحوه کاربرد و استعمال آن در زندگی روزمره.

باید از این همه فاصله‌ی فرهنگی و غریبگی جلوگیری کرد، جلوی این ریزش و گسست فرهنگی تأسف بار را باید گرفت و تدبیری اندیشید و چاره‌ای جست چرا که به قول پیشکسوت فرزانه‌ی نویسندگی و نویسندگان ایران زنده یاد سید محمد علی جمالزاده: «... بله، کلمات هم حیات و مماتی دارند و چنانچه دور از حرکت و ورزش بمانند یعنی ما آنها را بکار نبریم و مورد استعمال قرار ندهیم ضعیف و سست بنیه گردیده می‌میرند و از میان می‌روند. چنانکه امثال و حکم و

اصطلاحات بسیاری داشتیم که از میان رفته‌اند و امروز دیگر معنی آنها بر ما معلوم و آشکار نیست.» و در مقابل کلمات و مطالبی هستند که نو و تازه می‌نمایند و قبلاً خبری از آنها نبوده است. مثلاً مرحوم دکتر ابراهیم شکورزاده‌ی بلسوری، استاد محترم دانشگاه فردوسی مشهد در صفحه‌ی ۱۴۶ تالیف گرانسنگ خویش بنام «دوازده هزار مثل فارسی و سی هزار معادل آنها» اشاره به یکی از این نکات به شرح زیر می‌نماید:

«اگر مردی برو از شهرداری یک «پایان کار» بگیر!»

مقصود از «پایان کار» گواهی پایان کار ساختمان است. به هر حال از این دست ضرب الامثال جدید در گوشه و کنار مملکت عزیزمان کم نیست و همّت محققین و پژوهشگران را می‌طلبد که آستین خود را بالا زده و فرهنگ قوی و غنی ما را از غنای قوی‌تر و بیشتری برخوردار سازند.

آنچه لازم به یادآوری هست و نیست این است که استفاده از امثال رایج به عنوان چاشنی سخن و زیبایی کلام و استحکام بخشیدن به نیروی استدلال در نزد نویسندگان و گویندگان ادب فارسی - خاصه در شعر در تمام ادوار ادبی ایران - رایج بوده و در محاورات عادی نیز همواره به کار می‌رفته است.

استفاده از امثال در گفتار و نوشتار، کلام نویسنده یا گوینده را زینت بخشیده و آرایش می‌دهد و از حالت خشکی و جمودی بیرون می‌آورد و لذت که می‌بینیم غالب سخنوران حوزوی و یا دانشگاهی، مداحان، شعرا و خطباء و... برای جذب مخاطب و تأثیر گذاری سریعتر، بیشتر و عمیق‌تر همواره از این حربه و سلاح کاری و بُرنده‌ی فرهنگی استفاده می‌نمایند.

گاه می‌توان مضمون یک کتاب قطور و حجیم را در قالب یک ضرب المثل کوتاه و یا یک بیت مفرد به خواننده و یا شنونده منتقل نمود.

راقم این سطور در راستای احیا و تقویت فرهنگ عامه (= فولکلوریک) تصمیم گرفته به عنوان کمترین کار، مجموعه‌ی حاضر را در اختیار عموم قرار دهد تا به نوبه و سهم خویش در راه گسترش این فرهنگ قدمی هر چند کوچک و لبرزان اما رو به جلو برداشته شده باشد.

بسیار طبیعی است که این اثر خالی از لطف نخواهد بود کما اینکه خالی از خطا هم نیست و لذا دست یاری به سوی عاشقان و فرهیختگان و فرزندگان سخن دراز نموده و چنانچه در یاد حضرات مطلب، حکایت و یا ضرب المثلی در خصوص عدد هفت وجود دارد از سر لطف و بزرگواری به آدرس ناشر یا حقیر که در زیر خواهد آمد ارسال فرمایند و بنده را عمری دعاگوی خویش گردانند.

دین و دل به یک دیدن بافتیم و فرسندیم

در قمار عشق ای دل کی بود پشیمانی؟

تاکستان - سید مصطفی علوی

اول مهر ماه ۱۳۸۵

خیابان حجت (ع) - جنب مسجد حجت (ع) - بن بست اول درب مقابل

کد پستی: ۱۶۳۶۵-۳۴۸۱۶ تلفن: ۵۲۲۶۹۴۰-۰۲۸۲